

Nr 279.

Av herr Lindblom m. fl., om utredning rörande en begränsning av försvarskostnaderna.

Försvarskostnaderna har under de senaste åren stegrats i oroväckande takt. Trots prutningarna på äskade anslag för nästa budgetår uppgår försvarskostnaderna till 2 133,5 milj. kr. I denna summa är då icke inräknade vissa utgifter för försvaret, som hör till andra huvudtitlar, t. ex. civilförsvaret.

Dessa väldiga summor är oerhört betungande särskilt i ett läge, då ur samhällsekonomisk och statsfinansiell synpunkt betydande sparsamhet måste iakttagas.

Den utrikespolitiska situationen torde icke kunna anses vara sådan att så hög försvarsberedskap som den nuvarande alltjämt är nödvändig. Å andra sidan är det självfallet icke vår mening att anslagen till försvaret skall skäras ned i sådan utsträckning, att vår beredskap på väsentliga punkter blir eftersatt. Vid en översyn av fjärde huvudtiteln förefaller det dock som en viss nedskärning i nuvarande läge borde ligga inom möjligheternas gräns. Det är utomordentligt svårt att nu utan tillgång till specialutredningar exakt ange var sådana besparingar lämpligen kan äga rum. Vi vill dock peka på ett par exempel, som visar att sådana ändå torde vara möjliga. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga i armén skulle kunna minskas med ytterligare 500 000, vilket skulle innebära en besparing av ca 12 milj. kr. Anslaget till övningar inom flygvapnet kan hållas vid samma belopp som innevarande budgetår eller 4,1 milj. kr., vilket skulle innebära en besparing av 600 000 kr.

Det är vår övertygelse, att nedskärningar av denna art icke behöver innebära någon väsentlig försämring av utbildningsresultatet. Möjligheter torde också föreligga att genom rationalisering inom en något begränsad ram effektivisera utbildningen. De anförda punkterna vill endast vara ett exempel på tänkbara besparingsmöjligheter.

Av statsverkspropositionen framgår att överbefälhavaren efter samråd med försvarsministern låtit igångsätta vissa utredningar beträffande försvarskostnadernas storlek på längre sikt och den lämpligaste avvägningen mellan försvarsgrenarna. Vi hälsar detta initiativ med tillfredsställelse.

Det är emellertid av största vikt, att i frågor av så utomordentlig betydelse riksdagen på ett tidigt stadium får möjlighet att göra sin mening gällande. För att på lämpligt sätt skapa förutsättningar för sådan medverkan föreslog redan den Levinsonska utredningen att ett försvarsråd skulle tillsättas. Utan att ta ställning till detta förslag anser vi att det är av största vikt, att

när den av överbefälhavaren verkställda utredningen har avslutats densamma för närmare överarbetning överlämnas till en kommitté bestående av parlamentariska representanter och representanter för såväl ekonomisk som organisatorisk expertis med uppdrag att undersöka möjligheterna för en begränsning av försvarskostnaderna.

Med hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen i samband med behandling av fjärde huvudtiteln måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att, när överbefälhavarens utredning angående försvarskostnaderna verkställts, tillsätta en kommitté enligt vad ovan anförts med uppgift att pröva föreliggande förslag och undersöka möjligheterna för en begränsning av försvarskostnaderna.

Stockholm den 27 januari 1954.

E. A. Lindblom.

Hj. Weiland.

Martin Söderquist.

Johan Sunne.